

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ,
Strada Iuliu Maniu Nr. 31

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ
Abonament: 300 Lei la an

Redactor responsabil:
Protoiereu DUMITRU ANTAL

Praznicul hramului Mănăstirii „Sf. Ana“ dela Rohia.

Modestul început de viață mănăstirească din tinăra noastră eparhie în deplină ascenziune, înregistrează pe fiecare an succese tot mai strălucite pe răbojul ortodoxismului românesc triumfător. Așa și în acest an cu fericitul prilej al sărbătoririi hramului „Adormirea Maicii Domnului“ al Sf. Mănăstiri dela Rohia, tradiția celor doi ani a fost în măsură să adune la acest sfânt locaș sute de peregrini de prin îndepărtate locuri de ambele confesiuni, atrași fiind de ceremonialul desfășurat în toată strălucirea lui.

P. P. Sa Dr. Ioan Stroia, Episcopul armatei încredințat al P. S. Sale Nicolae Ivan Episcopul Eparhiei, necruțând nici o oboseală a sosit la Sf. Mănăstire Marți seara, în 13 Aug. spre a da fastul cuvenit înălțătoarelor serbări, însoțit fiind de părintele-diacon V. Bogdan dela Cluj. La sosire întâmpinat de către ieromonahii ce fac slujba sfântului altar în acest loc, a intrat în biserică, de unde după cuvenita rugăciune s'a retras în chilia pregătită pentru P. S. Sa. Miercuri dimineața P. S. Sa a asistat la Sf. Liturghie ce s'a săvârșit împreună cu ceasurile după rânduiala mănăstirească, de către ieromonahi. Încă de pe acum pâlcuri de pelerini în frunte cu icoana Maicii Domnului, în cântece ce răsunau în duios ecou de munte urcau drumul în serpentina spre sf. locaș de închinare. Fiecare grup la sosire sta întâmpinat de protosinghelul Brânzescu, ierom. Severian Grigorescu starețul Sf. Mănăstiri și ierom. Morariu cari le face primirea, adresându-le creștinești cuvinte de bun sosit. După aceasta urmă înconjurarea bisericii, intrarea în biserică unde sărutau icoana. Aceasta practică avea loc la sosirea fie-

cărui grup. Seara s'a oficiat vecernie cu litie în pridvorul bisericii de către un sobor de 9 preoți săvârșită în prezența P. S. Sale și a marei mulțimi de credincioși ce acum acoperea în întregime terasa și promontoriul din fața bisericii. Această rugăciune de seara cu misticul psaltichiilor, ce a produs o adâncă impresie asupra credincioșilor, s'a sfârșit la orele 11.

În decursul nopții prot. Z. Man, N. Gherman asistat de 4 preoți au făcut priveghere, iar protosinghelul Brânzescu și ceilalți ieromonahi au stat la îndemâna celor ce voiau să se mărturisească. În timpul privegherii a vorbit credincioșilor părintele N. Gherman. La orele 9 preoții îmbrăcați în odăjdii, în frunte cu corul format parte din stud. teologi din jur, parte veniți dela Cluj, în ritmul înălțătoarelor cântece cerute de moment, acompaniați de tainicul glas al clopotelor au condus în procesiune pe P. S. Sa dela locuința starețului, unde își avea chilia, până în fața bisericii, printre șirurile de credincioși așezați de ambele părți ale drumului. Ajunși aci s'a început dumnezeiasca liturghie oficiată în pridvorul bisericii de către P. S. Sa Dr. I. Stroia fiind asistat de prot. Z. Man, N. Gherman, preoții A. Herman (Rogoz), T. Herman (Răzoare-Mașca), I. Both (Stoiceni), S. Micu (Vima-M.), I. Roman (Vima-m.), Nodiș (Costeni), V. Danciu (Cupșeni) și diaconul V. Bogdan dela Cluj. Răspunsurile liturgice au fost date de corul teologilor, condus de zelosul teolog absolvent Dionisie Gog. Cu acest prilej P. S. Sa a făcut o hirotonire întru diacon. Această solemnă liturghie s'a încheiat la orele 12 cu înălțătoarea cuvântare a P. S. Sale în care referindu-se la însemnătatea

zilei, a dat creștinești sfaturi mamelor, dându-le drept pildă pe Maica Domnului care în dragostea ei de mamă a fost strajă la Crucea suferințelor fiului său când încă sângele cald curgea în șiroaie din urmele cuielor ce au străbătut dumnezeescul său trup.

Și mare este răsplata ei când toate neamurile o cinstesc. Și adresându-se fiilor le cere acciaș cinste pentru părinții lor, drept răsplată a ostenelelor jertfite pe altarul fericii lor.

După sf. maslu sfințit de însuși P. S. Sa și soborul de preoți, peregrinii s'au îndreptat către vetrele lor, ducând în sufletele ostenite comoara înviorătoare a dumnezeescului cuvânt auzit dela acest sfânt altar, iar celor de acasă arhierasca binecuvântare.

La orele 2 a fost o masă comună în pavilionul construit spre acest scop. Au participat pe lângă preoții liturghisitori fruntași intelectuali din Tg.-Lăpușului.

Masa s'a sfârșit la orele 4 când P. S. Sa însoțit de diaconul V. Bogdan a plecat la Dej.

FL. M.

Vizitațiune canonică.

Miercuri, în 31 Iulie a. c. P. S. Sa Episcopul nostru Nicolae a făcut vizitațiune canonică în parohia nou înființată Praid, însoțit de prot. Gh. Oprean, misionar și de dl Dr. I. Papp, președintele Curții de Apel din Cluj.

Intrând P. Sf. Sa în sf. biserică, după un scurt serviciu religios, a adresat credincioșilor adunați cuvinte de laudă și de îmbărbătare pentru opera creștinească și românească ridicată în Praidul crezut cu desăvârșire secuesc.

Binecuvintează apoi asistența și trece la vizitarea frumoaselor case, grădină și curte parohială, donate de Direcțiunea salinelor, prin harnicul director Ing. Popescu.

A urmat apoi o masă copioasă în casa dlui director ing. Popescu, unde P. Sf. Sa toastează pentru dl director, care este adevăratul ctitor atât al bisericii, cât și al parohiei Praid, prin cari ctitorii și-au câștigat merite neperitoare pentru biserică și neam.

Dl director adânc emoționat răspunde P. Sf. Sale prin cuvinte alese, mulțumindu-i de vizitarea parohiei, precum și de înțeleptele sfaturi și încurajări adresate lui și celorlalți parohieni.

În urmă prot. Gh. Oprean toastează pentru colaboratorii dlui director, între cari primii au fost dl ing. Ghilezan și dl Dumitrașcu, șef al gării.

Bunul D-zeu să învrednicească pe Inaltul nostru Erarh să aibă încă timp îndelungat asemenea bucurii duhovnicești, ortodoxe și românești, cum a avut în parohia Praid din Secuime, dela întoarcerea căreia a exclamat: „Mari și minunate sunt lucrurile Tale Doamne“!...

Correspondent.

Pelerinaj la Sf. Mănăstire din Răcătău.

Ca de obicei și în acest an a avut loc în ziua de 15 August (Adormirea Maicii Dlui) o frumoasă serbare la Mănăstirea din Răcătău județul Cluj.

Această Sf. Mănăstire se află pe frumoasa vale a Someșului-Rece la o depărtare de peste 30 km. de Cluj. Se spune că această Mănăstire ar fi înființată de niște lucrători italieni, cari au făcut canalul ce duce la uzina electrică de pe valea Someșului-Rece. Fiind făcută de acei lucrători italieni, e natural să fie biserică apuseană (rom.-cat.). Dar se spune că în apropierea acelei Mănăstiri ar fi existat odată și o biserică românească de rit ortodox și chiar pentru aceea de câțiva ani se face serviciu religios în această zi de către preoții din jur. Așa și în acest an am avut fericirea să vedem săvârșindu-se sub un acoperiș de scânduri Sf. Liturghie, un parastas și sf. maslu, de către P. C. protopop al Clujului Nic. Vasiu împreună cu preoții: Ioan Radu, Ioan Stănescu, Vasile Lăpuste, Alexandru Fodor, Nicolae Rusu și Cornel Buzura. După terminarea Sfintei Liturghii P. C. protopop al Clujului a ținut o cuvântare înălțătoare despre „Mame și creșterea fiilor“, dând, ca exemplu de mamă pe prea curata Fecioară Maria, care a dat o creștere aleasă fiului său, — care s'a lăsat să fie chinuit trupește, — și pe

care nu l-a părăsit, nici atunci când l-a văzut răstignit pe cruce și atunci a stat sub cruce la picioarele Lui. Apoi a dat exemplul de mamă pe Ventuza mama Sf. Ioan Gură de Aur, care de copil mic l-a învățat să se scoale cu cuvântul pe buze „Tatăl nostru” și să facă semnul biruinții creștinismului (semnul crucii). Numai după o creștere în frica lui Dumnezeu a ajuns, unde a ajuns.

La sfârșit îndeamnă mamele ca să-și crească copiii în legătură cu școala și cu D-zeu, căci numai așa vor putea crește fii folositori neamului.

A fost ascultat cu mare atențiune de mai mulți intelectuali din Cluj și o mulțime de țărani veniți din satele din jur.

După frumoasa cuvântare, care a lăsat mulțimea cu lacrimi în ochi a urmat un parastas și sf. maslu. Serviciul a luat sfârșit la 1 p. m.

Dorim ca pe viitor să nu se mai facă serviciu sub un acoperiș de scânduri, ci într-o biserică nouă, la clădirea căreia să contribuie toți cari simțesc românește.

Z. Feier.

CUVINTE CĂTRE PREOȚI

4. Pe urmele lui Christos.

„Vino după mine”. Marcu 2, 14.

Pilat avea obiceiul să elibereze la Paști pe unul dintre condamnații la moarte pentru fapte rele. În anul răscumpărării neamurilor acest Pilat a îmbiat poporul „ales” — acehora deci, cari prin voința lui D-zeu erau mai aproape de adevăr — pe Isus, cel ce se numea Christos, și pe Varava, care era „tălhar”. Poporul — vecinic aceiași mulțime pătimase — a ales pe Varava. Lumea iubește pe cei ce îi seamănă; să nu ne mirăm deci, dacă simpatiile ei s’au manifestat pentru hoțul de drumul mare.

Ci noi suntem din lume. Noi am fost aleși din lume și de aceia alegerea noastră trebuie să fie pentru Isus cel ce se numește Christos. Aceasta alegere dă rost apostoliei noastre între oameni și siguranța pașilor noștri în lume. Căci aceia, cari am auzit chemarea: „Vino după mine”, trebuie să mergem pe urmele lui Christos.

Desigur, drumul pe care l-a parcurs Isus a fost, mai ales la sfârșitul lui, un drum de umilință, de suferință, de chinuri grozave. Ținând totdeauna vie în memoria noastră amintirea acestor patimi de răscumpărare, nu va trebui totuși să uităm partea senină, partea frumoasă, partea împărătească a drumului lui Christos, dela nunta din Cana Galileii până la cina cea de taină.

Care dintre preoți n’ar dori să fie părtaș gloriei lui Isus din aceasta parte a drumului? Să fie propovăduitorul ascultat cu sfințenie a mulțimei, învățătorul înțelept a semenilor săi, dătătorul de hrană sufletească și trupească a acelora, cari se încred într’ânsul, doctorul infalibil a tuturor bolilor sufletești și trupești.

Țărmlul lacului Genezareth, munții Iudeii, satele din Galileia, întreagă Samaria, cetățile dincolo de Iordan, Cana, Capernaum, Ierusalim, Naim, Bitania și Sicar au fost teatrul și martorii cuvintelor și faptelor Lui, cărora de 2000 de ani se închină o lume întreagă.

Există om, există preot, care n’ar voi să meargă pe *ăcest drum*, purces de Isus? Ce carieră poate fi mai frumoasă, mai atrăgătoare, mai binecuvântată de cer și mai apreciată de oameni? *Gloria* acestui drum este rezervată pe seama acelora, cari au fost predestinați de pronia dzească să audă glasul de chemare: „Vino după mine”, — să fie deci urmașii lui Christos între oameni.

Ce bine ar fi, dacă chemarea preotească, drumul ce trebuie să-l urmeze preotul mergând pe urmele lui Christos s’ar termina la cina cea de taină! Dacă n’ar trebui să mergem împreună cu El în fața judecății Sinedriului și să urcăm apoi, cu crucea pe spate, până în vârful Golgotei.

Chiar și cei mai buni se înspăimântă de aceasta parte a drumului. În romanul „Quo vadis?” Sienkiewitz descrie o scenă duioasă. Ap. Petru, cel stimat și venerat de mulțimea credincioșilor creștini, la un moment dat a voit să fugă din Roma, ca să nu ajungă și el jertfă cruzimei lui Nero. Dar când a fugit păstorul, care și-a uitat de cuvintele Învățătorului, că „păstorul cel bun sufletul său și-l pune pentru oi”, lăsându-și turma cuvântătoare pradă lupilor,

dezertând dela datoria de a fi jertfă de răscumpărare pentru toți, în fuga lui s'a întâlnit cu Mântuitorul, venind spre Roma. Cel care a voit odată să-l apere de urgia oamenilor cu puterea sabiei, tăind urechea lui Malchus, voind acum să-l ferească de chinurile ce erau pregătite în Roma pe seama creștinilor, l-a întrebat: „Doamne, unde mergi?” Și atunci răspuns-a Isus aceluia, care n'a înțeles încă, că fărădelegile omenești trebuiesc răscumpărate prin jertfă: „mă duc să mă restignesc pentru tine“. Isus i-a pretins lui Petru să meargă pe urmele lui până la capăt“.

Dar să nu ne înspăimânteze aceasta perspectivă a jertfei. Să ne aducem aminte de o altă scenă, descrisă în Evanghelii. După înviere Isus a apărut în mod tainic în mijlocul apostolilor adunați pe țărmul lacului Genezareth. Convorbirea s'a petrecut iarăși între ap. Petru și Mântuitorul. Ișus i-a imputat lui Petru lăpădarea cea de trei ori și i-a prezis, — poate ca o răscumpărare a minciunii lui de suflet — martiriul. Atunci ap. Petru a întrebat pe Isus, care va fi soarta învățacelui pe care îl iubea. Știm, că Isus a refuzat să deie un răspuns categoric la aceasta întrebare, dar iarăși știm, din mărturiile istoriei, că apostolul Ioan a murit la adânci bătrânețe de moarte naturală, încunjurat de stima tuturor celor, cari l-au cunoscut.

Prin urmare nu tuturor urmașilor lui Christos este orânduită suferința și martiriul. De ce ar trebui să ne fie orânduită tocmai nouă? Dar nimeni nu poate cunoaște tainele viitorului, nu poate pătrunde voința deplină a lui D-zeu — și de aceea preoții vor trebui să-L urmăm pe Isus, dacă va fi nevoie și pe drumul suferințelor.

Căci sunt vremuri, cari pretind jertfe și se pare, că vremea noastră le pretinde. Avântul oamenilor între D-zeu, către ideal s'a micșorat în mare măsură, idolatria plăcerilor și a bunurilor pământești are prea mulți închinători. Generațiunea noastră nu pare a fi o generațiune credincioasă, eroică; ci una căreia i-se potrivesc cuvintele lui Isus: „acest neam rău și necredincios cere semn. Semnul prorocului Iona“.

Cred că nu există un simbol mai caracteristic a vicții preoțești, decât prorocul Iona, n'a voit să propovăduiască cuvântul,

a fugit de însărcinarea dată de voința cerească și cei împreună călători cu el l-au aruncat în mare, ca pe un netrebnic. Călători pe marea acestei vieți, preoții cari fugim de îndeplinirea datoriei suntem amenințați să fugim peste bord în marea disprețului unei lumi, a cărei nădejdi le-am înșelat.

Pr. Ion Goron.

CRONICĂ

Sfințire de biserică. Duminecă, la 8 Septembrie a. c., ziua nașterii Preacuratei Fecioare Maria, se va sfinți biserica cea nouă din Baia-Mare cu mare solemnitate. P. S. Sa Episcopul nostru, însoțit de mai mulți membrii din gremiul consistoriului și de corul episcopiei, — va sosi în Baia-Mare de Sâmbătă după masă. În zilele din 9—14 va cerceta parohiile din tractul Cetății de piatră, unde încă n'a fost până aci — și unde este așteptat de fiii săi sufletești cu multă dragoste.

Hirotoniri. În zilele din 21—26 August sub decursul sfintelor Liturghii celebrate în capela episcopescă, P. S. Sa Episcopul *Nicolae* a hirotonit întru presbiteri și duhovnici pe clericii absolvenți: *Ioan Lazar* pentru parohia Miluan, *Octavian Nicola* pentru parohia Heria, *Stefan Todoran* pregătit în cale extra-ordinară pentru parohia Lcurda (Dej) — iar pe *Teodor Rusu* fost pedagog la internatul nostru teologic pentru trebuințele Diecezei, — și detașat la Sighet, ca profesor de religie.

Caz de moarte. Parohul Cricăului — protopop onorar Gheorghe *Muncușiu* a trecut la cele vecinice și a fost înmormântat cu mare cinste Duminecă, în 25 August. Din incredințarea P. S. Sale Episcopului nostru *Nicolae*, funerariile le-a condus protopopul Clujului *Nicolae Vasii*, — fiind protopopul concernent Alexandru Baba bolnav — intelectualii din Alba-Iulia — toți preoții și învățătorii au dat vrednicului nestor al preoției din Eparhia noastră cinstea cea mai de pe urmă, însoțindu-l la groapă cu întreg poporul ortodox din Cricău și satele vecine. Fie-i memoria binecuvântată.

La Lupeni, o grevă nesocotită a muncitorilor mineri a făcut 22 de victime omenesti, 23 grav răniți și 30 răniți mai ușor, plus 12 jandarmi răniți în mod diferit. Muncitorii ascultând de câțiva agitatori au ocupat cu forța uzina electrică a societății miniere, bătând grav pe conducătorul ei, vrând astfel să forțeze societatea să le îndeplinească revendicările cari erau de altfel în curs de judecare la Curtea de casație din București. Somați legal de către autorități să evacueze uzina, cei peste o mie de muncitori n'au ținut în seamă această somațiune. Dedându-se la agresiuni, unul chiar pușcând cu un revolver, între jandarmi și soldați s'a dat alarmă și au tras în plin, făcând victimele înșirate mai sus. Cazul acesta a stârnit în întreaga țară o grozavă impresie. Ministerele pe apucate s'au pornit la anchetă pentru a stabili răspunderile. Pe câțiva bănuți ca instigatori i-au arestat. Toate's înzadar, căci morții nu pot fi înviați. Ministerul muncii era dator să supravegheze din vreme nemulțumirile lucrătorilor — dacă aceasta e cauza adevărată și nu cumva e politica comunistă — ca să se evite catastrofa. Pe de altă parte și muncitorii erau datori să nu se lase atâtați și să caute pe cale legală revendicarea drepturilor lor. Indrăzneala au plătit-o scump, putând să o înconjoare și să nu lase în mizerie și jale atâtea văduve și atâți orfani nevinovați.

Un răspopit, pripășit pe la noi din fundul Banatului, și adus de un mare dignitar bisericesc, după ce i-a maltratat și chinuit nepoata, care l-a părăsit — s'a apucat să facă ordine în biserică cum a făcut din familia sa. A fost însă pus la punct de sinodul parohial electoral din Târgul-Murăș cu toate voturile afară de al nenorocitului, — iar scaunul protopopesic și Consiliul eparhial a ratificat alegerea vrednicului paroh al Lueriului, Alexandru Runcan, de paroh al II-lea la Târgul-Mureș. N'am fi luat notiță de faptele acestui răitacit, dacă nu ar fi indus în eroare pe cei dela „Curentul“, publicându-i năzdrăvăniile sub titula: „*O alegere cu bucluc*“.

Donație. Dna Sofia și păr. Ștefan Mețeș dir. arhiv. stat. a cumpărat pe seama sf. biserici din Geamal un potir, disc, stea,

copie și linguriță în valoare de 6000 Lei. Transmitem și pe această cale mulțumirile noastre marimonioșilor donatori. Pr. *L. David*

Banditismele se țin lanț. Par'că nicăiri ca'n țara noastră nu sunt pline gazele de știri amănunțite despre numeroșii bandiți de baltă, hoți de codru și de drumul mare, cari neînfricați atacă pe călătorii pacinici și-i jefuesc de tot ce au, desbrăcându-i până la piele. Autoritățile ca să poată prinde pe câte unul, trebuie să mobilizeze sute de oameni, cum a fost cazul prinderii banditului din munții Ciucului. Pe când au crezut că au stârnit o bandă într'un ținnt, în marginea lui alții dau o nouă lovitură. Așa s'a întâmplat de curând pe șoseaua Tulgheșului, unde pe lângă alți călători, au jefuit pe însuși prefectul județului Neamț, căruia i-au luat vre-o 200 mii de Lei. Pe banditul Cocoș îl urmăresc în bălțile dela gurile Dunării de săptămâni întregi. E o stare, care trebuie să ne pue pe gânduri, mai ales dacă adăugăm și numărul mare al celorlalți hoți și tâlhari în haine domnești, fără ocupație precisă sau funcționari de ai statului. Statul care cam nesocotește educația religio-morală a cetățenilor ei, ar trebui să vadă că toată această pornire spre hoție de drumul mare sau de cancelarie, este cauzată de educația slabă ce se dă tinerelor generații, atât direct prin școală, cât și indirect prin exemplele din viața de toate zilele. În școale de educația elevilor nu se îngrijește aproape nimeni. Religia e cenușotcă între studii, făcută improvizat. În opinia publică circulă vești cu sutele despre îmbogățirea necinstită a unora și altora, fără ca nimeni să le ceară socoteală. Intre astfel de împrejurări nu-i mirare că atâția iau calea codrului sau a falsificărilor. Lucrurile — pentru viitor — s'ar putea îndrepta numai cu o mai îngrijită educație religio-morală și nu numai una de cunoștință, cum se face astăzi. La bacalaureat de pildă nimeni nu-i scrutează candidatului construcția sufletească și de caracter și nici noțiunile religio-morale, ci numai slabul mănunchi de cunoștințe trecătoare. În viața publică apoi ar trebui introduse alte moravuri, așa ca cinstea și munca să fie prețuite în locul palavragismului și obrăzniciei, fără a mai vorbi și de alte rele cari

bântuie. Preoțimea noastră este datoare a propaga fără încetare importanța educației religioasă-morală producătoare de caracter și a combaterii cu înverșunare relele ce stăpânesc societatea.

Biserica ortodoxă din Albania a fost proclamată ca independentă scoțându-se de sub jurisdicțiunea patriarhatului ecumenic al Țarigradului. Este o nouă biruință a bisericilor naționale, cât și o înfrângere a unității ecumenice a bisericii, ajungându-se în scurtă vreme ca vechile patriarhii să aibă sub jurisdicțiune numai episcopii și credincioșii din țara lor. Unitatea bisericii ortodoxe va trebui susținută de acum încolo prin alte mijloace decât cele de jurisdicțiune teritorială, de pildă prin reprezentanți oficiali ai diferitelor patriarhii la fiecare patriarhie. Un feliu de ambasadori patriarhali cari ar ținea legătura ecumenică în toate chestiunile dogmatice și canonice la ordinea zilei.

Cum se cinstește munca și vrednicia de mamă în Franța. În această țară se poartă o deosebită grijă natalității. Are instituite anume premii pentru mamele cu copii mulți. De curând a fost decorată cu Legiunea de onoare dna Maria Lapaul, născută André, cultivatoare de pământ în Val-d'Ajol (Vosgi). În textul decorației i-se spune următoarele: „Treizeci și patru de ani de muncă agricolă. Exploatează împreună cu soțul său și cu 16 din copiii săi, o mică moșioară ce este model de bună îngrijire. Mama a 18 copii, dintre cari 17 sunt în viață și atașați pământului. A consacrat o viață întreagă pământului, continuând astfel tradițiile familiei sale, care cultivă pământul de mai bine de trei veacuri“. Ce frumoasă încurajare pentru consătenii și compatrioții acestei vrednice femei.

acestui manual, publicând următoarele fragmente din recenziunile apărute asupra acestui manual.

Publicarea noului program analitic a învățământului secundar a dat dlui prof. Lupaș prilej să-și revadă manualul din 1918 și să-l adapteze cerințelor acestei programe, spre a fi pus în serviciul școlii și al educației tineretului din patria întreagă.

Când a apărut în ediția I-ă la Sibiu, acest manual *de istorie bisericească a Românilor* — considerat din partea recensentului oficial, prof. Silviu Dragomir, ca o „excelentă carte“ (referatul din 18 Octombrie 1917) — a fost întâmpinat cu aprecieri favorabile atât în presă, cât și în cea minoritară.

În „Siebenbürgisch-Deutsche Tagespost“ din Sibiu a publicat la 21 Maiu 1919 dl Friderich Müller-Langenthal o recenzie amănunțită, în care spunea că „...istoria bisericească a poporului său astfel, cum o înfățișează protopopol Lupaș cu pătrunzătoare cunoștință de cauză și cu captivantă căldură a inimii, capătă o importanță deosebită prin faptul, că ea a devenit istoria afirmării populare românești în Transilvania. Nu cunoșcim nici o carte, care ar cuprinde cu atâta siguranță în concepție și cu atâta plasticitate în expunere, nota specifică a acestei afirmări populare, reușind a o împărtăși chiar și cetitorilor străini, cum face cartea aceasta; pe lângă acest principal punct de vedere, rămâne de ordin secundar întrebarea specialistului, dacă consimte sau nu într-o parte cu fundamentarea și cu concluziile ei. Autorul cercetează în epoce clar rotunjite, toate urmele istorice accesibile ale dezvoltării bisericești exterioare, în deosebi ale celei constituționale și alcătuște dintr'însele cu mare destoinicie stilară un tablou al acestei dezvoltări așa, cum i-se înfățișează; dar el cercetează cu stăruință și urmele istorice despre activitatea și însușirile caracteristice ale acelor, cari au stat ca niște personalități la cârma bisericii; el caută în sfârșit cu devotament deosebit după mărturiile izvoarelor relative la împrejurările și posibilitățile de trai, la atitudinea politică și sufletească, la credința, nădejdea și neînchipuita vitalitate a însușii poporului cărmuit“.

În „Revista Istorică“ (București 1920, pag. 266) a dlui N. Iorga s'a publicat aprecierea următoare: „Expunere clară, cu multe calități literare. Izvoarele se arată în notă. Ținuta autorului a fost, mai ales, să dea un bun manual pentru școli și o carte de orientare pentru preoți“.

Iar răposatul profesor de istorie bisericească dela Universitatea din Cernăuți, Eusebiu Popovici scria autorului (la 29 Iunie 1921): „Am citit cartea aceasta cu mare bucurie de două ori din un capăt și până în altul și nu o pot destul admira.“

BIBLIOGRAFIE

Dr. Ioan Lupaș, prof. univ. *Istoria bisericii ortodoxe române*, pentru cl. IV-a secundară în editura librăriei Socec & Co. s. a. București. Convinși că facem un real serviciu învățământului istoric bisericesc din toate școlile secundare, normale și seminariale atragem în mod deosebit atențiunea dnilor profesori de religie asupra

Vă felicittez la această scriere minunată și vă urez încă multe scrieri istorice de acest fel“.

Ediția prezentă, trebuind să țină seamă de dispozițiile programei analitice, apare considerabil redusă cantitativ. Reducerea aceasta nu implică însă și micșorarea valorii ei calitative. Această constatare se întemeiază pe opiniile exprimate din partea recensentilor oficiali, cari cercetând manuscrisul înaintat spre aprobare atât Sfântului Sinod, cât și Ministerului de Instrucțiune Publică, au ajuns, pe căi deosebite, la concluziuni identice. Așa de ex. referatul cu Nr. 277/929 înaintat Sfântului Sinod de către comisiunea culturală constată, că aceasta examinând manuscrisul „l-a apreciat ca foarte bine întocmit sub toate raporturile. Toate cele 39 de lecțiuni, indicate prin „Monitorul Oficial“ Nr. 287 din 23 Decembrie 1928, sunt bine încheiate, nu numai ca expunere, dar mai ales ca concluzii, pe care elevul le poate trage chiar singur, prin sine, asupra valorii creștine a neamului său și a puterniciei evanghelice a bisericii lui ortodoxe.

Iar recensentul oficial al Ministerului păr. Gh. Maior, directorul Seminarului din Sibiu, arată în referatul său din 25 Maiu 1929, că cercetând manuscrisul, l-a aflat „foarte bine întocmit atât din punctul de vedere al obiectivității științifice, cât și din cel al cerințelor psihologice reclamate de vârsta elevilor, pentru cari s'a scris, tratând toate chestiunile indicate în programa analitică, — fără a o depăși — într'un stil îngrijit, clar, curgător, potrivit pentru școala secundară.

La aceeași constatare ajunge și al 2-lea recensent al Ministerului, păr. Econom I. Cincoca din Iași, care-și termină referatul cu următoarea concluzie: „Chestiunile sunt tratate metodic și lecțiunile bine echilibrate. Limba e cursivă, expunerea clară. Tablourile făgăduite a fi inserate în manual îl vor face ațrăgător și instructiv. Lucrarea e foarte bună și merită a fi aprobată“. Nu ne îndoim că experiența didactică a profesorilor și a elevilor va avea ocazie să verifice în cursul anilor de studiu, temeinicia acestor opinii.

PARTEA OFICIALĂ

CONSILIUL EPARHIAL ORT.ROM. DIN CLUJ

Nr. 5675/1929.

AVIZ

În conformitate cu deciziunea Min. Cultelor Nr. 31003 din a. c. se aduce din nou la cunoștință tuturor organelor noastre bisericesti că se interzice oricui și cu desăvârșire de a înstrăina din biserici obiecte bisericesti. Toate cele vechi și scoase din uz se vor concentra la muzeul eparhial. Preoții cari vor contraveni acestui ordin vor fi pedepsiți.

Consiliul Eparhial.

Nr. 5240—1929.

COMUNICAT OFICIAL

Conform adresei Consiliului eparhial al Bucovinei, cu Nr. 7471—1929, epuizându-se cartea „Prelegeri academice despre Liturgica bisericii dreptcredincioase răsăritene“ de Mitrofanovici-Tarnavski, I. P. S. Sa Mitropolitul Nectarie al Bucovinei, fost profesor de teologia practică la Facultatea de Teologie din Cernăuți, văzând lipsa acestui op, a hotărât să o retipărească, revizuiind-o și adăugând-o.

În curând va apare în editura Consiliului eparhial noua ediție, tipărită pe hârtie velină, având peste 900 de pagini. Costul unui exemplar va fi de aproximativ 800 Lei. Cei-ce doresc să aibă această lucrare voluminoasă și temeinică, o pot comanda de pe acum dela Consiliul eparhial, secția culturală, din Cernăuți.

Cluj, la 7 August 1929.

Consiliul Eparhial.

Nr. 316/1929.

1—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de *protopop al tractului ort.-rom. Lăpuș* împreună cu postul de paroh *al parohiei centrale Tg.-Lăpușului*, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Locuință în casele parohiale din Tg.-Lăpușului și supraedificate economice.
2. Salarul dela Stat conform coalei B. pentru întregirea salarului de paroh dela Stat din parohia centrală Tg.-Lăpușului.
3. Sesiune parohială ce se va primi definitiv pe baza legii agrare. (În prezent sesia parohială creată prin reforma agrară în mod provizor constă din 20 jug. pământ arător și fânaț).

4. Diurna protopopească dela Stat.

5. Alte venite aprobate de forurile superioare bisericesti.

Concurenții îndreptățiți conform concluzului congresului național-bisericesc Nr. 111 din 1888 își vor înainta cererile de concurs instruite cu documentele prescise, la Veneratul Consiliu Eparhial în termenul deschis indicat mai sus.

Concurenții au să prezinte act de învoire dela P. S. Sa Episcopul nostru, fără de care nu vor putea fi luați în candidare.

Dela concurenții din alte eparhii se cere, să prezinte și un act de învoire dela chiriariul lor în înțelesul, că în caz de alegere și numire li se vor elibera literele dimisionale.

Tg.-Lăpușului, din ședința consiliului protopopesc al protopopiatului ort.-român Lăpuș la 1 Aug. 1929.

Protopop-administrator:

Notar:

Zaharie Man,
președinte.

Stefan Bărbos.

Nr. 3588 Aprobat.

Cluj, la 1 August 1929.

Nicolae Ivan m. p.,
Episcop.

Laur. Curea m. p.,
secretar.

CONCURS

1—3

Pentru întregirea parohiei *Măguri* din protopopiatul Clujului, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat.
2. Casă parohială cu grădină și edificiile economice.
3. Stola îndatinată.
4. Drept de pășunat în pădurea foștilor iobagi după 42 parcele.
5. O zi de lucru și o ferdelă de bucate dela fiecare familie, din care $\frac{4}{10}$ compet cantorului și crânicului.

Cei ce doresc să ocupe acest post, în terminul sus arătat își vor înainta cererea cu documentele prescrise, oficiului protopopesc Cluj, și cu prealabila încunoștințare și învoire a acestui oficiu, se vor putea prezenta în parohie spre a face cunoștință cu poporul.

Toți concurenții vor avea să prezinte act de învoire dela P. S. S. episcopul nostru, fără care act nu vor putea fi luați în candidare.

Cluj, la 15 Iulie 1929.

*Oficiul protopopesc ortodox-român Cluj,
în conțelegere cu consiliul parohial.*

Nicolae Vasiiu m. p., protopop.

Nr. 448—1929

1—3

CONCURS

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a treia *Pădureni*, din protopopiatul Turda, se publică concurs cu termen de

30 zile dela prima apariție în „Renașterea“ pe lângă următoarele condițiuni:

1. Dotațiunea dela Stat conform cvalificațiunei.

2. Locuința în natură cu supraedificatiile necesare și grădină cu pomi.

3. Sesiune parohială 11 jughere, arător și cositor și drept de pășunat.

4. O litră (mierță) de cucuruz dela fiecare fum (circa 80 case) din care compete cantorului $\frac{1}{3}$ și crânicului $\frac{1}{10}$, precum și câte o zi de lucru dela fiecare casă cari privesc numai pe preot.

5. Stola îndatinată.

Impozitele după realități le supoartă preotul.

Reflectanții își vor înainta cererea cu documentele prescrise oficiului protopopesc subsemnat și cu prealabila încuviințare se vor putea prezenta în parohie spre a face cunoștință cu poporul.

Concurenții au să prezinte act de învoire dela P. S. S. Episcopul nostru, fără care act nu vor putea fi luați în candidare.

Turda, la 6 August 1929.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu cons. par.

Jovian Murășianu, protopop.

Nr. 952—1929.

1—3

CONCURS

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a *Feiurd—Pădureni* și filia *Câmpenești*, gara Cluj (8 km. depărtare) se publică concurs cu termen de 30 de zile dela data publicării.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

- a) Salar dela Stat;
- b) Sesiune parohială de 32 jug. (fânaț);
- c) Casă parohială;
- d) Stola obicinuită.

Candidații, în termenul indicat, se vor prezenta în parohie pentru a predica, cânta și a face cunoștință cu poporul, avizând prealabil acest oficiu, unde se vor înainta și actele întocmite după dispozițiunile Regulamentului pentru parohii.

Concurenții au să prezinte act de învoire dela P. S. S. Episcopul nostru, fără de care act nu vor putea fi luați în candidare.

Feiurd-Pădureni, 4 August 1929.

Antonie Bâznog,
președintele cons. parohial.

N. Vasiiu,
protopop.